

उपालंभैःआक्षेपवाक्यैः व्यतिक्रमैःअपराधैः अलमुक्तैःपर्याप्तं पेशलंकौशल्युक्तंयथास्यात्तथा सत्कर्मभिःसद्वासनोदयात्साध्वीप्रज्ञासमुदेतीतिभावः ॥ २० ॥ इतिशांति०मो०नै०भा०एका
शीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८१ ॥ ॥ ७३ ॥ एवमष्टभिरध्यायैःक्रमादाशांजित्वापूर्वस्मिन्नेववयसिनिष्परिपहोनिरीहोहिंसाशून्यआजगरीदत्तिमास्थितः प्रज्ञावान्सुकृतीब्रह्मविद्याधि
कारीनिरूपितः तत्रप्रसंगान्तत्रतत्रसंक्षेपेणात्मतत्त्वंचसूचितं यथाआजगरेऽनवसितमनंतदोषपारमित्यनेनआकाशस्येवनित्यत्वाद्विभुत्वाच्चात्मनःकालतोदेशतश्चपरिच्छेदाभावःपरेषांसंमतः अस्माकंत्वात्म
नित्रिविधभेदरूपोवस्तुपरिच्छेदोपिनास्ति यथापरेषामात्मांतरस्यपृथिव्यादेरात्मगतबुद्ध्यादिगुणानांचपृथक्सत्त्वेनआत्मनिसजातीयविजातीयस्वगतभेदरूपोवस्तुपरिच्छेदोस्तिनतथास्माकमित्यखंडैकरस

अलमन्यैरुपालंभैःकीर्तितैश्चव्यतिक्रमैः ॥ पेशलंचानुरूपंचकर्तव्यंहितमात्मनः ॥ २० ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिप०मोक्षधर्मपर्वणिएकाशीत्य
धिकशततमोऽध्यायः ॥ १८१ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ युधिष्ठिरउवाच कुतःसृष्टमिदंविश्वंजगत्स्थावरजंगमं ॥ प्रलयेचकमभ्येतितन्मेब्रूहि
पितामह ॥ १ ॥ ससागरःसगगनःसशैलःसबलाहकः ॥ सभूमिःसाग्निपवनोलोकोयंकेननिर्मितः ॥ २ ॥ कथंसृष्टानिभूतानिकथंवर्णविभक्तयः ॥ शौचाशौ
चंकथंतेषांधर्माधर्मविधिःकथं ॥ ३ ॥ कीदृशोजीवतांजीवःकवागच्छंतियेमृताः ॥ अस्माल्लोकादमुंलोकंसर्वशंसतुनोभवान् ॥ ४ ॥ भीष्मउवाच अत्रा
प्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ भृगुणाभिहितंशास्त्रंभरद्वाजायपृच्छते ॥ ५ ॥ कैलासशिखरेदृष्ट्वादीप्यमानंमहौजसं ॥ भृगुंमहर्षिमासीनंभरद्वाजोन्वपृच्छ
त ॥ ६ ॥ ससागरःसगगनःसशैलःसबलाहकः ॥ सभूमिःसाग्निपवनोलोकोयंकेननिर्मितः ॥ ७ ॥ कथंसृष्टानिभूतानिकथंवर्णविभक्तयः ॥ शौचाशौचंकथं
तेषांधर्माधर्मविधिःकथं ॥ ८ ॥ कीदृशोजीवतांजीवःकवागच्छंतियेमृताः ॥ परलोकमिमंचापिसर्वशंसितुमर्हसि ॥ ९ ॥ एवंसभगवान्पृष्ठोभरद्वाजेनसंशयं ॥
ब्रह्मर्षिर्ब्रह्मसंकाशःसर्वतस्मैततोब्रवीत् ॥ १० ॥

मेकाद्वितीयंकूटस्थंवस्तुनिर्दिष्टं तथासृगालीये नद्वितीयस्यशिरसश्छेदनंविद्यतेकचित् नचपाणेस्तृतीयस्ययन्नास्तिनतोभयमिति आत्मातिरिक्तस्यद्वितीयशिरआदिवदत्यंतासत्त्वमुक्तातदेवदृढीकृतं तथा
शकुनानामिवाकाशेमत्स्यानामिवचोदके पदंयथानदृश्येततथाज्ञानविदांगतिरितिब्रह्मविद्वल्लैवभवतीतिचप्रतिपादितं ततश्चविकारिकारणाभावाज्जगज्जन्माद्यसंभवंमन्वानःपृच्छति कुतइति तत्रकुतइतिका
लादृष्टेश्वरेच्छादिनिमित्तप्रश्नः कमभ्येतीतिउपादानप्रश्नः तत्रैवकार्यलयनियमात् ॥ १ ॥ केनेत्यवांतरकारणप्रश्नः ॥ २ ॥ कथमिति सृष्टिप्रकारप्रश्नः विभक्तयोविभागाः ॥ ३ ॥ जीवःकीदृशइतिजीवत
त्त्वप्रश्नः अमृताःमुक्ताः कअधिष्ठानेलीयंतइतिमुक्तिप्राप्यवस्तुप्रश्नः अस्माल्लोकादमुंलोकंसर्वचपूर्वपृष्टंनःअस्मभ्यंभवान्कथयतु ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥